

HERHAALD BERICHT - bijeenkomst zaterdag 19 september vervalt

Zoals in de vorige nieuwsbrief is aangegeven, is besloten om de lezing 'Heraldiek en genelaogie' op zaterdag 19 september a.s. te annuleren.

Onderzoek naar criminaliteit tijdens Tweede Wereldoorlog van start

De misdaadcijfers in Nederland bereikten tijdens de Tweede Wereldoorlog een hoogtepunt. De eenvoudige tegenstelling tussen 'goed' en 'fout' verwaterde en de opvattingen over criminaliteit veranderden. Nieuw onderzoek probeert meer inzicht te krijgen in dit opvallende aspect van de oorlog. Het onderzoek is een samenwerkingsverband tussen het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC), het Noord-Hollands Archief (NHA) en Jan Julia Zurné, politiek historicus van de Radboud Universiteit.

Stijgende criminaliteitscijfers

Tijdens de Tweede Wereldoorlog schoten de criminaliteitscijfers omhoog, met name die voor diefstal en andere vermogensdelicten. De oorlogsomstandigheden zoals schaarste, honger en de neiging zich te verzetten tegen de bezettingsmacht, zorgden ervoor dat burgers anders gingen denken over het overtreden van de wet. Gewone mensen, waaronder opvallend veel vrouwen en jongeren, voelden zich

steeds vaker door de omstandigheden gedwongen om zich op het criminele pad te begeven.

Wisselwerking tussen burgers en juristen

In het onderzoeksproject 'Criminaliteit in oorlogstijd' wordt onderzocht hoe burgers en juristen zich in gerechtelijke stukken uitlieten over criminaliteit. Ook wordt bestudeerd hoe de rechterlijke macht het vervolgingsbeleid aanpaste op de toename van criminaliteit tijdens en na de bezetting.

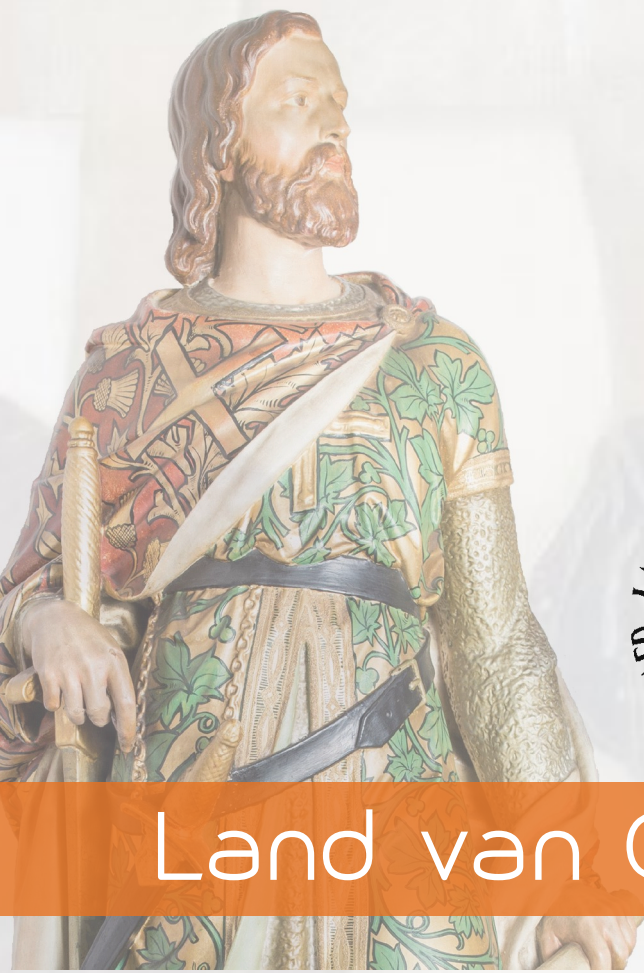
Uniek gebruik gerechtelijk bronnenmateriaal

Archieven van gerechtshoven, arrondissementsrechtbanken en kantongerechten bevatten een schat aan informatie over het dagelijks leven van 'gewone mensen' tijdens en direct na de Tweede Wereldoorlog. Toch zijn deze bronnen tot nu toe amper gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek vanwege beperkte openbaarheid, privacywetgeving en grote omvang van het materiaal. Mede door de inzet van nieuwe technieken komt daarin verandering.

Het BHIC en het NHA willen met het onderzoeksproject optimaal recht doen aan deze bijzondere bronnen uit hun collecties. Door samen te werken met de Radboud Universiteit worden deze bronnen nu ook voor het voor het eerst uitgebreid wetenschappelijk onderzocht.

Presentatie nieuwe inzichten

De verkregen nieuwe inzichten en de verhalen over criminaliteit en het dagelijks leven tijdens de Tweede Wereldoorlog dienen niet alleen als inspiratiebron voor historici, genealogen en familieonderzoekers, maar ook voor studenten en scholieren. De resultaten van het onderzoek, dat ongeveer drie jaar in beslag neemt, worden tijdens en na het onderzoek gepresenteerd via diverse kanalen en middelen, waaronder een boek, lespakketten en themamiddagen. De 'boevenverhalen' worden via diverse websites/portals verspreid. Gedurende het onderzoek maken deelnemende archieven veel archiefmateriaal digitaal toegankelijk. Hier kunnen ook andere onderzoekers gebruik van maken.

Nieuwsbrief

Land van Cuijk en Ravenstein

Een nieuwe Velpse bron ontcijferd

Op 1 september 2020 is de transcriptie van het door Pastoor Philip von Hoff tijdens de jaren 1612-1617 bijgehouden Memoriaal van zijn parochie, verzonden naar het Brabants Historisch Informatie Centrum, kortweg BHIC. Het is de bedoeling dat het als transcriptie wordt geplaatst bij de vermelding van het inventarisstuk. De vindplaats in het archief is: Archief Parochie H. Vincentius en Padua (1612-1993), archiefnummer 1724, inventaris nummer 1 onder de naam *Kirchen Boeck*.

Het transcriberen is een langdurige klus geweest. Circa 1996/7 kreeg ondergetekende toestemming van het toenmalige kerkbestuur om in de al enkele jaren leegstaande pastoriewoning onderzoek te doen naar heren der opgeborgen oude stukken. Uiteindelijk resulteerde dat in het overbrengen van het 'archief' naar het Streekarchief in Grave.

De oude parochiekerk van Velp

Pastoor Philip von Hoff

Philippus von Hoff Cisterciënser kloosterling, in 1574 geprofest, heeft als pastoor van Velp van 1612 tot 1616 schoone aanteekeningen achtergelaten, meestal in Duitsch schrift. In 1616 gedurende de kruisdagen geschiedde er door het dorp Velp een zeer plechtige processie.

'Kerkelijke geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch door L.H.C. Schutjes, deel 5 (1876).

Philippus von Hoff was van 1604-1610 pastoor in Flaesheim. Dat ligt ten oosten van Wesel en iets ten noorden van Recklinghausen.

http://flaesheimer-heimatverein.de/wp-content/uploads/2011/07/Heft_07_Das_alte_Pastorat.pdf

Waarschijnlijk is hij na Velp toegetroten tot een klooster, want omdat hij in 1574 is 'geprofest', zal hij rond zijn vertrek uit Velp tussen de 65 en 70 jaar oud zijn geweest.

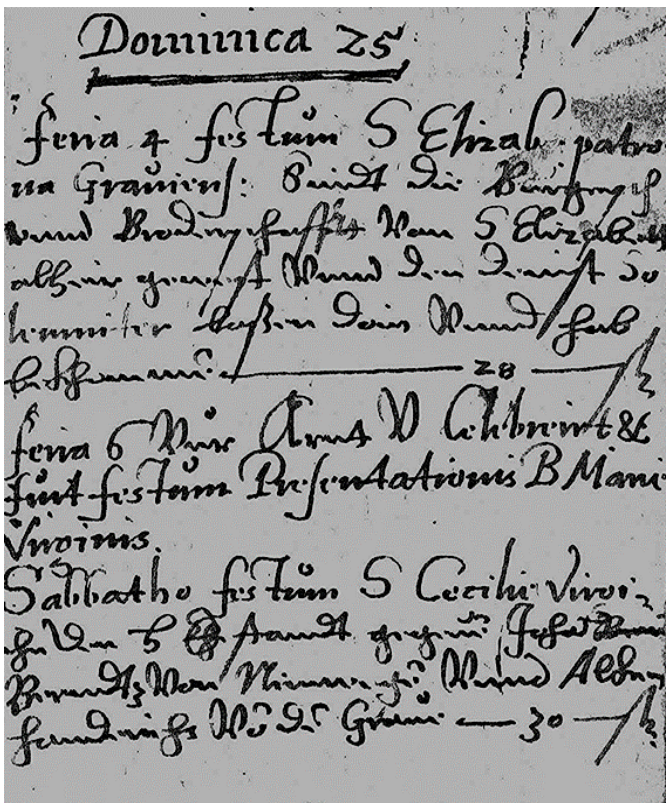
Het zou de moeite waard zijn het onderhavige *Kirchen Boeck* te transcriberen. Maar wie wilde dat moeilijke handschrift en de vele Latijnse teksten voor zijn/haar rekening nemen?

Ere wie ere toekomt

Om dit Memoriaal te transcriberen moest er veel noeste arbeid verricht worden. De dames **Jeannette Bertels-Vaart**, **Therese van de Putten** en **Anje van Ewijk** (+) hebben deze klus op zich genomen.

Laatstgenoemde nam de Latijnse teksten voor haar rekening.

Bladzijde voor bladzijde hebben ze het boek onder handen genomen; in 2019 was het werk gereed. De losse pagina's heb ik vervolgens samengevoegd tot

Fragment uit het *Kirchen Boeck* (november 1614)

feria 4 festum S. Elizabeth Patrona Graviensis. Sind die burgersch und broderschafft von S Elizabetht alheir gewest und den deinst solemniter laszen doin und hab bekhommen - 28 st

feria 6 vur Arnt V. celebreit & fuit festum presentationis B Mariae Virginis

Sabbatho festum S.Cecilie virgi. Ihn den h. ehestandt gegeven Johann Berandtz von Nimwegen und Alken Handerichs von den Grave - 30 st

één bestand en heb ik een begin gemaakt met het maken van een namen- en gebeurtenissen index. Die lastige klus heeft dankzij persoonlijke omstandigheden ook weer lang geduurd, maar nu is het dan zo ver!

Aanwijzingen voor het gebruik

Ik wil graag de volgende opmerkingen maken voor u de tekst gaat bekijken.

1. Pastoor Von Hoff schreef beter in het Latijn dan in het Nederlands van die dagen. Namen van parochianen en plaatsen heeft hij nogal verbasterd.
2. De jaren zijn onderverdeeld volgens het kerkelijk jaar.
3. De pastoor was niet alleen actief in Velp: hij was een trouwe bezoeker van Grave waar hij in allerlei opzichten de Katholieken ten dienste was. Maar ook bezocht hij plaatsen over de Maas. Hij was met recht een rondreizende pastoor.
4. De ontvangsten bij diverse activiteiten worden trouw genoteerd.
5. Ook noteert de pastoor uitgaven en ontvangsten die zijn pastorie betreffen. Mijn idee is dat hij moest leven van het Evangelie en zijn agrarische activiteiten.
6. Af en toe worden bijzondere weersomstandigheden genoteerd of verhalen of geruchten over (vijandelijke) troepenbewegingen. Deze worden in **rood** weergegeven.
7. De namen in de Index beginnen met de voornaam gevolgd door de achternaam. Ik heb ook gebeurtenissen (bijv. geteufft: gedoopt) en locaties (bijv. Grave, stadt e.d.) geïndexeerd. Bedenk bij uw onderzoek dat de pastoor niet zuinig was met spellingsvarianten!

Ik hoop dat deze transcriptie, welke helaas in de tijd los staat van andere DTB boeken, die veel later aanvangen, in een leemte voorziet.

Mocht iemand zich geroepen voelen de nog te vertalen Latijnse fragmenten onder handen te nemen: hij/zij melde zich bij het BHIC!

Dick Kranen (Ede)
adk@solcon.nl

Cadeautip voor de feestdagen

Jochem Myjer en de Gorgels
Stamboomonderzoek voor jonge kinderen

'Heel voorzichtig duwde Melle tegen de oude houten deur van het werkhuisje. KRAKKKK. PIEPPPPPPPP. Hij keek voorzichtig om het hoekje. Opa had niets in de gaten. Hij stond midden in de kamer, half zingend met een kromme rug, iets te kleien... Melle sloop zachtjes dichterbij. 'Wat ben je aan het maken, Grote Krulman?' riep Melle vlakbij zijn oor.' Opa schrikt en gooit plagend een stukje klei naar Melles hoofd. Melle duikt en de klei verdwijnt in een open kast. Als hij het van opa moet zoeken, ontdekt hij een doos. Een doos met een geheim...

Waar kom jij vandaan? Vraag je vader en moeder en opa's en oma's naar hun herinneringen. En wat weten zij van hun opa's en oma's? Alle generaties dragen bij aan jouw geschiedenis. Interessante weetjes, bijzondere verhalen, grappige gebeurtenissen, geheimen van vroeger... Ga op zoek naar je eigen geschiedenis met *De Gorgels*. Een uniek boek om samen te lezen en met je familie in te vullen. Inclusief uitklap-stamboom.

Voor (klein)kinderen in de leeftijd van 6-9 jaar.
Een gebonden boek, 64 pagina's (prijs € 9,99) te verkrijgen via
<https://www.bruna.nl/boeken/de-gorgels-en-toen-9789025879471>

